

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Таня Петрова Парушева*
УНСС, катедра „Икономика на туризма”
Научна специалност „Икономика и управление (глобализация в туризма)”

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Ралица Радостинова Димитрова*
Тема на дисертационния труд: *„Влияние на свободното време върху платформите за онлайн туризъм”*

Основание за представяне на становището: заповед № 102/18.01.2021 г. на Зам.-Ректора по НИД на УНСС за утвърждаване състава на научното жури и решение на научното жури от 15.02.2021 г.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Икономика на туризма”, факултет „Икономика на инфраструктурата”* на УНСС по *научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”*, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 764/20.03.2018 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма в периода 2018 – 2021 г.

Ралица Димитрова е зачислена в **редовна докторантура** със заповед 764/20.03.2018 г. на Ректора на УНСС в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.8. „Икономика”, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” към катедра „Икономика на туризма”.

Докторант **Ралица Димитрова** завърши работата, предвидена в **индивидуалния учебен план**. Успешно положи задължителните **докторантски изпити** по професионално направление 3.8. „Икономика” от **Блок А** и изпитите за научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” от **Блок Б** със следните резултати:

- Методология и методика на научните изследвания – Много добър (5);
- Икономика – Добър (4);
- Статистически методи и иконометрични модели в изследователската дейност – Добър (4);
- Глобален бизнес в туризма – Отличен (6);
- Стратегическо управление на свободното време – Отличен (6);
- Реферат по темата на дисертационния труд – Отличен (6).

Реализира общо **60 кредита** от докторантските дисциплини. По време на обучението си като докторант, е атестирана с **положителна оценка**. Взе участие в **учебния процес** по дисциплините „Хотелиерство и ресторантьорство”, „Социална психология и туристическо поведение” и „Културен туризъм”.

Дисертационният труд е депозиран в катедра „Икономика на туризма” при УНСС на 06.11.2020 г. Той е обсъден на Разширен катедрен съвет на катедра „Икономика на туризма”, Протокол № 64/14.12.2020 г. Отчислена е с право на защита със заповед № 131/19.01.2021 г. на Ректора на УНСС, считано от 06.03.2021 г. Процедурните изисквания са спазени.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище дисертационен труд на докторант Ралица Димитрова, авторефератът и научните публикации, свързани с дисертационния труд, са резултат от самостоятелно научно изследване. **Структурата** на дисертационния труд почива върху добре обоснована логика, последователност и връзка между третираните проблеми. Състои се от увод (6 стр.), изложение в три глави (162 стр.), заключение (4 стр.), списък на използваните литературни източници (6 стр.) и 4 приложения (15 стр.). Разработката е в **обем** от 198 страници. В основния текст са илюстрирани 8 таблици, 18 фигури и 3 графики.

Аргументирано и убедително са открити **актуалността и значимостта** на изследваната проблематика. Изследвано е влиянието на промените в свободното време върху търсенето на продукти в платформите за онлайн туризъм.

Основната цел на дисертационния труд е ясно и точно дефинирана – „да се изследват характеристиките на платформите за онлайн туризъм и на тази база, да се разработи модел за ефективно оползотворяване на свободното време чрез платформи за онлайн туризъм”. Постигането на целта е осъществено, чрез решаването на **5 изследователски задачи**. Правилно са разграничени **обектът** на изследването – „платформите за

онлайн туризъм” и **предметът** на изследването – „влиянието на промените в свободното време върху търсенето на продукти в платформите за онлайн туризъм”.

Подходящо е формулирана **изследователската теза** „необходимостта от ефективно оползотворяване на свободното време е в пряка връзка с развитието на платформите за онлайн туризъм”. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

Източниците на **информационно осигуряване** са разнообразни. **Използваната научна литература** включва 152 заглавия, от които 21 на български език, 57 на английски и 74 интернет източници. Докторант Ралица Димитрова **познава добре** концепциите на известни автори по изследваната проблематика и успешно ги интерпретира. Литературните източници са ползвани **добросъвестно и коректно**.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторант Ралица Димитрова е реализирала **задълбочено научно изследване** и много добро **практическо доказателство** на авторовите цел и задачи. **Стилът** е стегнат и точен. Текстът е написан на разбираем **научен език**.

В **увода** е представена логическата рамка на изложението. Обоснована е необходимостта от изследване на влиянието на свободното време върху платформите за онлайн туризъм.

Първа глава на дисертационния труд „**Теоретични основи на свободното време и платформите за онлайн туризъм**” разглежда утвърдени дефиниции за свободно време. Посочени са основни характеристики на свободното време. Формулирано е авторово определение за свободно време. Вниманието се фокусира върху същността на платформите за онлайн туризъм. Разкрита е връзката между свободното време, търсенето и платформите за онлайн туризъм.

Във **втора глава** „**Анализ и оценка на промените в платформите за онлайн туризъм под влияние на свободното време**” е обърнато внимание на оценката на платформите за онлайн туризъм в световен мащаб. Направен е анализ на платформите на българския пазар. Открити са възможностите на различните платформи за онлайн туризъм за оползотворяване на свободното време. Представени са методиката и инструментариумът на емпиричното изследване, проведено за целите на дисертационния труд.

В **трета глава** „**Възможности за подобряване на платформите за онлайн туризъм за ефективно оползотворяване на свободното време**” са разгледани и графично представени резултатите от анкетното

проучване и дълбочинните интервюта. Разработен е авторов модел за оползотворяване на свободното време чрез платформите за онлайн туризъм. Дискутирани са ползите от прилагането на модела за туристическите организации. Формулирани са препоръки към организациите, които предлагат своите продукти и услуги на туристическия онлайн пазар. В **заключението** са очертани основните изводи от проведеното изследване.

Използваната методология се основава на комплекс от научноизследователски подходи и методи. Те са индукция и дедукция, метод на наблюдение, анализ и синтез, исторически метод, сравнителен анализ, статистически и дескриптивни методи, анкетно проучване, метод на дълбочинно интервю.

Откритите **научни и научно-приложни резултати** дават основание за извода, че целта на дисертационния труд е **постигната**. Изследователските задачи са **изпълнени**. Формулираната теза е **потвърдена**. Чрез теоретично, методологично и емпирично изследване са **доказани** Хипотези 1, 2 и 3.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Докторант Ралица Димитрова е **формулирала правилно приносите** в дисертационния труд. Представената справка оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

В дисертационния труд ясно се открояват следните **научни и научно-приложни приноси**:

първо – въз основа на подробен литературен обзор са определени същността и характеристиките на свободното време, изведена е авторова дефиниция за свободно време;

второ – проучена и изследвана е връзката между спецификата на платформите за онлайн туризъм и свободното време;

трето – на база на извършени анализ и оценка, е открояна ролята на водещи платформи за онлайн туризъм в световен мащаб и на българския пазар;

четвърто – разработен е авторов модел за ефективно оползотворяване на свободното време чрез платформи за онлайн туризъм;

пето – формулирани са насоки и препоръки за бъдещо развитие на платформите за онлайн туризъм.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Ралица Димитрова има **8 научни публикации**, пряко свързани с тематиката на дисертационния труд – **4 научни статии** (28

стр.), 3 от които на **английски език** и **4 научни доклада** (35 стр.). Общият им обем възлиза на 63 печатни страници. Реализира общо 60 кредита от научните публикации – 40 от статии и 20 от доклади.

Научните статии са публикувани в научни издания, **реферирани и индексирани в световни бази данни с научна информация** – RSCI, ROAD, RePEc, CEEOL, Google Scholar. **Научните доклади** са от участия в Международни научни конференции и Черноморски туристически форум.

Публикациите на докторант Ралица Димитрова са **представителни** и осигуряват достатъчно **разпространение на резултатите от изследването** сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес. Научната продукция, посветена на третираната проблематика, превишава **количествените изисквания** за необходими публикации при защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор”.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от **49 страници**. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. Съставен е от **6 части**, които включват: 1). обща характеристика на дисертационния труд; 2). структура на дисертационния труд; 3). синтезирано изложение на дисертационния труд; 4). справка за приносите в дисертационния труд; 5). списък на публикациите, свързани с дисертационния труд; 6). декларация, потвърждаваща авторския продукт на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В качеството си на научен ръководител на докторант Ралица Димитрова, нямам бележки и въпроси към разработката. В хода на съвместната ни работа бяха отразени констатираните пропуски. Те подобриха общото представяне на дисертационния труд и открито неговите научни достойнства. Бих препоръчала, в бъдещата си работа, докторант Ралица Димитрова да доразвие изследваната проблематика по отношение създаването на нови възможности за оползотворяване на свободното време с помощта на платформите за онлайн туризъм.

8. Заключение

С убежденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Влияние на свободното време върху платформите за онлайн туризъм”. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото прилагане и

Правилника за учебната дейност на УНСС – част трета „Доктор“.

Дисертационният труд е **научноприложно решение** на реален практически проблем с обществена значимост и може да се използва за усъвършенстване на платформите за онлайн туризъм и подобряване онлайн представянето на туристическите организации. Докторантът притежава задълбочени теоретични знания в областта на туризма и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение „ЗА” присъждането на **образователната и научна степен „доктор”** в област на висшето образование **3. „Социални, стопански и правни науки”**, професионално направление **3.8. „Икономика”**, научна специалност **„Икономика и управление (туризъм)”** на **РАЛИЦА РАДОСТИНОВА ДИМИТРОВА** – редовен докторант в катедра „Икономика на туризма” към факултет „Икономика на инфраструктурата” при УНСС.

05.04.2021 г.
София

Изготвил становището:

(проф. д-р Таня Парушева)